

Takvo osvjedočenje i zauzetost o. Anđelka Milanovića zajedno s veleč. Albom Vidakovićem i drugima na Institutu za crkvenu glazbu u Zagrebu već su odgojile generacije crkvenih glazbenika i katehista časnih sestara koje posvuda uspješno djeluju u našim crkvama.

No, o. Anđelko nije bio samo crkveni glazbenik, već prije svega pravi svećenik i redovnik. On nikada nije oblatio svoju svećeničku čast i svoje redovničko ime. Premda posvuda tražen, ništa nije činio bez dozvole svojih redovničkih poglavara. Premda stručnjak za crkvenu glazbu, on nije tražio svoju slavu već slavu onoga kojemu je služio kao svećenik. Zato je svima bio drag i od svakog poštivan.

Još jedna naoko sitnica mnogo govori o fra Anđelku. On je od skromnog honorara koji je dobivao od Instituta svakog mjeseca slao ponešto za naše misije u Africi.

Dragi o. Anđelko, dobar si boj bio i trku završio. Neka ti pravedni Sudac dade vijenac slave nebeske! Ja ti u ime naše provincijske zajednice zahvaljujem na svemu što si dobra učinio, bilo za našu provinciju bilo za našu Crkvu, vršeci službe koje su ti bile povjeravane. Mi smo na te ponosni i Bogu zahvaljujemo što nam te je dao!

Tvojoj braći i sestrama, bližoj i daljnjoj rodbini i svima koji za tobom tuguju moja iskrena sućut, a iskrena hvala svima koji su te došli ispratiti na tvoje posljednje počivalište!

Počivaj u miru Božjem!

N. B. Ovaj članak otisnut je u Vjesniku Franjevačke provincije Presv. Otkupitelja, Split

God XXXIX (1990) ožujak-travanj br. 2, str. 85-86.

Bogodani solo pjevač

Josip Soldo, Sinj

“Šteta!” — znali bi reći mnogi koji bi slušali milozvučni glas fra Anđelka Milanovića. U toj riječi skrivale su se različite misli jer su neki voljeli da se takav glas pojavio na koncertnim podijima ili na kazališnim daskama. I ja mislim jednako, da je šteta što fra Anđelko nije duže studirao pjevanje. On je, zapravo, tek počeo učiti kod poznatog pedagoga Rodolfa *Stracciarija* u Rimu, nedovoljno da u potpunosti svlada pjevačku tehniku. Tako se morao zadovoljiti bogodanim darom na slavu Onoga kojeg bi sigurno uspješnije a i duže hvalio, što mi je jednom zgodom rekao A. Vidaković. Njegova, naime, pjevačka “karijera” trajala je nekako do oko godine 1954. kad je zbog teškoća na glasnica morao pauzirati i kasnije uglavnom nije nastupao.

Bilo je ne samo ugodno nego i iznimno lijepo slušati njegovo pjevanje. Dok je studirao u Rimu, pričao je, da je uskršni “Exultet” pjevao u više crkava tako da su obrede počimali u raznim satovima i time vjernicima omogućili umjetnički užitak tada mladoga i lijepog “fra Angelica da Dalmazia”.

Pa i kasnije, kad se vratio u domovinu, narod je punio crkve kad bi saznao da će on pjevati, pozorno ga slušao i na kraju, jer aplauza nije tada bilo u crkvama, mnogi bi uzdahnuli: “Blago majci...” U Splitu su mnogi kazališni ljudi željeli ga čuti u operi. U vrijeme “kvarantora” u Velikom tjednu dolazio je pedesetih godina u Sinj i pružao običnom puku umjetnički užitak a izvukao toplu suzu mnogog starici. Naime, u godinama nakon rata vjernici su bili željni i solo popjevaka, cijenili su “*Ave Maria*” velikih majstora, željeli su više nego danas čuti duhovne skladbe koje su im uzdizale srce i dušu. U fra Anđelkovo interpretaciji bile su one za njih “vrhunac glazbenoga doživljaja”. U mnogim mjestima takvi nastupi omogućavali su tada na neki način slobodnije izražavanje vjerskoga osjećaja, jer se ulazak u crkvu “ispričavao” tobože slušanjem “ozbiljne” glazbe. Nastupi su bili uzdizanje duhovne atmosfere svečanosti i podržavanje crkvenih zborova, većinom u rasulu zbog raznih političkih i idejnih pritisaka. Solo popjevka nije bila samo ukrasni dio liturgije nego i poticaj za održavanje crkvenog pjevanja, pomoć u tada teškom pastoralnom radu.

Fra Anđelko je nastupao u Makarskoj, ali mnogo više u Splitu, Šibeniku, Dubrovniku, Zadru, po Pelješcu, u Sinju, Imotskom i drugim manjim dalmatinskim mjestima. To su bili uglavnom nastupi za crkvenih obreda, blagoslova, rjeđe posebni koncerti, tada rijetki. Nastupao je i s drugima kao s gđom *Glazer* i Almom *Peranić*, opernim pjevačicama splitske opere pa i s potpisanim.

Omiljeni repertoar fra Anđelka bio je *Ave Maria* od Ch. *Gounoda*, F. *Schuberta*, L. *Pergolesija*, P. *Kahna*, *Ave verum* od W.A. *Mozarta*, *Pietà*, *Signora* od A. *Stradelle*, Biblijskih pjesama A. *Dvořaka*, *Panis angelicus* od C. *Franka*, dijelovi iz *Hartmannove* mise te osobito sonomi *Agnus Dei* G. *Bizeta*. Barokne majstore nije izvodio jer je više bio sklon opernoj ariji, melodijama široke raspevanosti s briljantnim visinama koje je izvodio velikim smislom za frazu tako da je njegova muzikalnost dolazila do izražaja. Tek tu i tamo mogla se osjetiti tvrdoća kao nedostatak dovoljnog studija a i korepeticije do koje nije tako lako tada mogao doći. Od domaćih skladatelja volio je pjevati I. *Zajca*, I. *Muhvića*, B. *Sokola* pa i popa *Čurkovića* (“Kada prevalim gore”) i dr.

Među notama posjedovao je dosta opernih arija pa i partitura od kojih bi znao zapjevati po salonima arije iz *Toske*, *Rigoletta* ili pak iz *Ere J. Gotovca* ili *Zrinskog I. Zajca* te napolitanske pjesme kao i naše narodne pjesme. Pričao je kako su on i njegovi kolege pjevali u Napulju pred nadbiskupom naše božićne pjesme do iznemoglosti. Kad više nisu znali što bi otpjevali, počeli su “Jedan fesić, mamo...” toliko “pobožno” da je ushićeni prelat uzdahnuo: “Che bella melodia religiosa...”

Svoje znanje osnova pjevanja, impostacije, tehnike pravilnog disanja prenosio je fra Anđelko na bogoslove kao i na članove zborova koje je veoma uspješno i stručno vodio osobito u Splitu, Zagrebu kao i na Institutu za crkvenu glazbu.

Neću biti nimalo skroman, ako mu i ja na mnogočemu i ovako zahvalim.